

Projekt

z dnia 17 grudnia 2025 r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWIE**

z dnia 2025 r.

**w sprawie rozpatrzenia petycji, której przedmiotem jest podjęcie uchwały w sprawie przeprowadzania
w Tarnowie referendum lokalnego**

Na podstawie art.18b ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436), w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), Rada Miejska w Tarnowie uchwala, co następuje:

§ 1. Odmawia się uwzględnienia petycji z dnia 25 września 2025 r., której przedmiotem jest podjęcie uchwały w sprawie przeprowadzenia w Tarnowie referendum lokalnego, zarejestrowanej pod poz.WOR-ROR.152.3.7.2025.

UZASADNIENIE

W dniu 25 września 2025 r. do Kancelarii Rady Miejskiej w Urzędzie Miasta Tarnowa wpłynęła petycja z dnia 25 września 2025 r. złożona przez Stowarzyszenie Porozumienie Samorządowe UCZCIWOŚĆ, „której przedmiotem jest podjęcie uchwały w sprawie przeprowadzenia w Tarnowie referendum lokalnego z pytaniem skierowanym do mieszkańców: „czy jesteś za bezpłatną komunikacją miejską dla mieszkańców Tarnowa i bezpłatnymi, 1 - godzinnymi parkingami dla tarnowian kosztem innych wydatków miasta (np. rezygnacja z niektórych inwestycji – z budowy mediateki czy z potańcówek na Rynku i „Lata z Radiem” lub likwidacja stanowiska jednego wiceprezydenta i dyrektorów kilku wydziałów w Urzędzie Miasta czy też likwidacja nie spełniających faktycznie swej roli instytucji, jak np. tzw. „Centrum Dialogu”)?” W uzasadnieniu petycji stwierdzono, że mieszkańcy „pozbawieni” przez Przewodniczącą Rady Miejskiej „prawa głosu na sesjach Rady Miejskiej mają prawo wypowiedzieć się w końcu (po raz pierwszy po roku 1990) w referendum na temat wydatkowania ich podatków przez samorząd. Jeżeli okaże się w referendum, iż większość tarnowian wolałaby parkować bezpłatnie na terenie miasta np. przez pierwszą godzinę i móc poruszać się miejską komunikacją bezpłatnie zamiast opłacać ze swych podatków organizację „Lata z Radiem” czy też potańcówki na Rynku albo utrzymywać bezproduktywne, fasadowe instytucje typu tzw. „Centrum Dialogu” czy też wydawać pieniądze w okresie potężnego zadłużenia Tarnowa np. na budowę mediateki, wówczas samorząd tarnowski powinien skorygować swą politykę finansową i w końcu uwzględnić głos mieszkańców”.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Tarnowie zwróciła się o opinię w tej sprawie do Prezydenta Miasta Tarnowa, Komisji Ekonomicznej, Komisji Spraw Komunalnych oraz doraźnej Komisji Statutowej Rady Miejskiej w Tarnowie, a także przekazała petycję do rozpatrzenia Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.

W/w petycja była przedmiotem obrad Komisji Spraw Komunalnych Rady Miejskiej w Tarnowie, która jednak stwierdziła, że przedmiot petycji, czyli sprawy referendum lokalnego nie należą do zakresu działalności tej Komisji (pismo z dnia 16 października 2025 r., znak: KRM.0014.13.50.2025).

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej Tarnowie na swoim posiedzeniu w dniu 21 października 2025 r. postanowiła zwrócić się do Prezydenta Miasta Tarnowa o zajęcie stanowiska dotyczącego wniesionej petycji i przedstawienie opinii, czy sformułowane w petycji zapytanie w swojej formie i treści jest dopuszczalne pod względem formalno-prawnym, jak również o przedstawienie informacji na temat kosztów zorganizowania i przeprowadzenia takiego referendum (pismo z dnia 29 października 2025 r., znak: KRM.0014.10.30.2025).

W dniu 2 grudnia 2025 r. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Tarnowie na swoim posiedzeniu zapoznała się ze stanowiskiem doraźnej Komisji Statutowej, która nie wydała pozytywnej opinii do przedmiotowej petycji (pismo z dnia 4 listopada 2025 r., znak: KRM.0014.12.33.2025), a także z odpowiedzią Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 21 listopada 2025 r. (znak: WOR.ROR.152.3.7.2025).

Stwierdza się, co następuje.

Podkreślić należy, że referendum lokalne to najbardziej bezpośrednia forma sprawowania władzy przez mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego. Zasady jego przeprowadzenia oraz skutki ważnego referendum lokalnego określone zostały w ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 472).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o referendum lokalnym, w referendum lokalnym, zwanym dalej "referendum", mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego jako członkowie wspólnoty samorządowej wyrażają w drodze głosowania swoją wolę:

- 1) w sprawie odwołania organu stanowiącego tej jednostki;
- 2) co do sposobu rozstrzygania sprawy dotyczącej tej wspólnoty, mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki;
- 3) w innych istotnych sprawach, dotyczących społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi łączących tę wspólnotę;
- 4) odwołanie wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
- 5) samoopodatkowanie się mieszkańców na cele publiczne mieszczące się w zakresie zadań i kompetencji organów gminy.

W myśl art. 2 ust. 3 ustawy referendalnej, referendum polega na udzieleniu na urzędowej karcie do głosowania pozytywnej lub negatywnej odpowiedzi na postawione pytanie lub pytania w zakresie spraw określonych w art. 2 ust. 1 i 2 tej ustawy albo na dokonaniu wyboru pomiędzy zaproponowanymi wariantami.

W przedmiotowej sprawie kluczowe znaczenie ma art. 56 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, zgodnie z którym wynik referendum jest rozstrzygający, jeżeli za jednym z rozwiązań w sprawie poddanej pod referendum oddano więcej niż połowę ważnych głosów. Rozstrzygający charakter referendum oznacza, że organy jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane podjąć czynności mające na celu wdrożenie zwycięskiego rozwiązania w życie. Dlatego dla poprawnego przeprowadzenia referendum kluczowe znaczenie ma prawidłowe postawienie pytania referendalnego.

Korzystając ze stanowiska wyrażanego przez Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie należy stwierdzić, że właściwe pytanie referendalne, aby dobrze spełnić swoją rolę, powinno spełnić kilka kryteriów. Po pierwsze - musi dotyczyć sprawy wspólnoty; po drugie - musi stanowić rozstrzygnięcie sprawy mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji gminy, przy czym rozstrzygnięcie może polegać w wyjątkowych sytuacjach na wyrażeniu opinii, co powinno wynikać z pytania referendalnego. Pytanie zatem powinno być sformułowane jasno, w sposób zrozumiały i niewprowadzający w błąd co do charakteru tego rozstrzygnięcia.¹⁾

W przypadku pytania referendalnego zaproponowanego w treści rozpatrywanej petycji należy stwierdzić, że z uwagi na szereg kolokwializmów i nieprecyzyjnych sformułowań jest ono niezgodne z prawem, albowiem w ten sposób dotyczy kwestii, które nie tylko nie należą do właściwości Gminy Miasta Tarnowa. Pytanie zawiera szereg błędów językowych.

Oczywiście, że kwestia ustalenia cen opłat za usługi przewozowe należy do kompetencji gminy, a dokładnie rady gminy (art. 50a ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym – Dz. U. z 2025 r. poz. 285), ale nie tego dotyczy pytanie referendalne tylko innego pojęcia dotyczącego publicznego transportu zbiorowego jakim jest komunikacja miejska czyli gminne przewozy pasażerskie wykonywane w granicach administracyjnych miasta albo: miasta i gminy, miast, albo miast i gmin sąsiadujących - jeżeli zostało zawarte porozumienie lub został utworzony związek międzygminny w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego, a także metropolitalne przewozy pasażerskie (art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym). Dlatego też komunikacja miejska nie może być bezpłatna, a prawidłowo sformułowane pytanie powinno odwoływać się do bezpłatnych przejazdów w komunikacji miejskiej organizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa.

W przypadku „bezpłatnych, 1 – godzinnych parkingów” sprawa wykracza poza kompetencje Gminy Miasta Tarnowa. Jest prawdą, że jednostki samorządu terytorialnego mogą pobierać opłaty od podmiotów korzystających z dróg publicznych za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania

¹⁾ II OSK 357/12 - Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego, LEX nr 1163554 - wyrok z dnia 24 kwietnia 2012 r.

lub w śródmiejskiej strefie płatnego parkowania. W takim wypadku utworzenie w/w stref i ustalenie opłat za postój pojazdów w tych strefach należy do kompetencji rady gminy (art. 13b ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych – Dz. U. 2025 r. poz. 889). Rada gminy może ustalać opłaty za postój pojazdów poza wyznaczonymi strefami, ale tylko na parkingach zlokalizowanych na terenach stanowiących własność miasta Tarnowa (art. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej – Dz. U. z 2021 r. poz. 679).

W tej części wskazane pytanie w sposób całkowity należy uznać za niedopuszczalne, gdyż:

- 1) zawiera ono sformułowania potoczne, nieprecyzyjne i niepoprawne językowo, a także nie pozostające w żadnym związku z instytucjami określonymi prawem, opisanymi powyżej – to nie parkingi, a w zasadzie 1 – godzina parkingu, są bezpłatne, tylko należy wprowadzić zerową stawkę opłaty za postój i to w wyznaczonych strefach, lub zwolnienie z opłaty na pozostałych terenach komunalnych,
- 2) na terenie miasta Tarnowa jest szereg nieruchomości wykorzystywanych na parkingi, za parkowanie na których ich właściciele pobierają opłaty – jeżeli nieruchomości te nie należą do Gminy Miasta Tarnowa, Rada Miejska w Tarnowie nie ma kompetencji do ustalania opłat – w tym aspekcie sprawa nie należy do jej właściwości.

Należy zauważyć, że właściwie skonstruowane pytania powinny być proste, prowadzące w ten sposób do uzyskania rozwiązania, które będzie możliwe do wykonania. W przedmiotowej sprawie proponowane pytanie obejmuje kilka kwestii, przez co staje się wyjątkowo skomplikowane. W rzeczywistości należałoby każdy z aspektów poruszanych w pytaniu, skonstruować jako oddzielne pytanie, bez sugerowania powiązania poruszanych w nim spraw, pod warunkiem jego poprawności formalnej.

Zorganizowanie i przeprowadzenie referendum lokalnego na terenie Tarnowa wymaga szeregu zadań i czynności organizacyjnych oraz technicznych, analogicznych jak w przypadku wyborów powszechnych. Szacunkowy koszt organizacji w Tarnowie referendum lokalnego wynosi ok. 580 000 zł. Na kwotę tę składają się m.in. diety członków 74 obwodowych komisji wyborczych (w zależności od liczby członków - 6 do 10 osób) to koszt ok. 300 000 zł; przygotowanie, wyposażenie i zabezpieczenie 74 lokali wyborczych, zapewnienie materiałów dla obwodowych komisji wyborczych oraz obsługi informatycznej referendum oraz obwodowych komisji wyborczych, transport wyposażenia i kart do lokali wyborczych, plakatowanie, koszty osobowe - to kwota ok. 250 000 zł; wykonanie składu i wydruku obwieszczeń o podziale miasta na obwody głosowania – to koszt ok. 3 000 zł oraz druk kart do głosowania – to koszt ok. 30 000 zł.

W świetle powyższego, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Tarnowie uznała, że należy odmówić uwzględnienia petycji.

Rada Miejska w Tarnowie, dzielając stanowisko Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, odmawia uwzględnienia petycji w przedmiotowej sprawie.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Tarnowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Komisji
Skarg, Wniosków i Petycji
Rady Miejskiej w Tarnowie

Stanisław Klimek